

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Letna naročnina, Italija . . . Lir 8.000

Letna inozemstvo . . . » 13.000

Letna inozemstvo, USA dol. 15

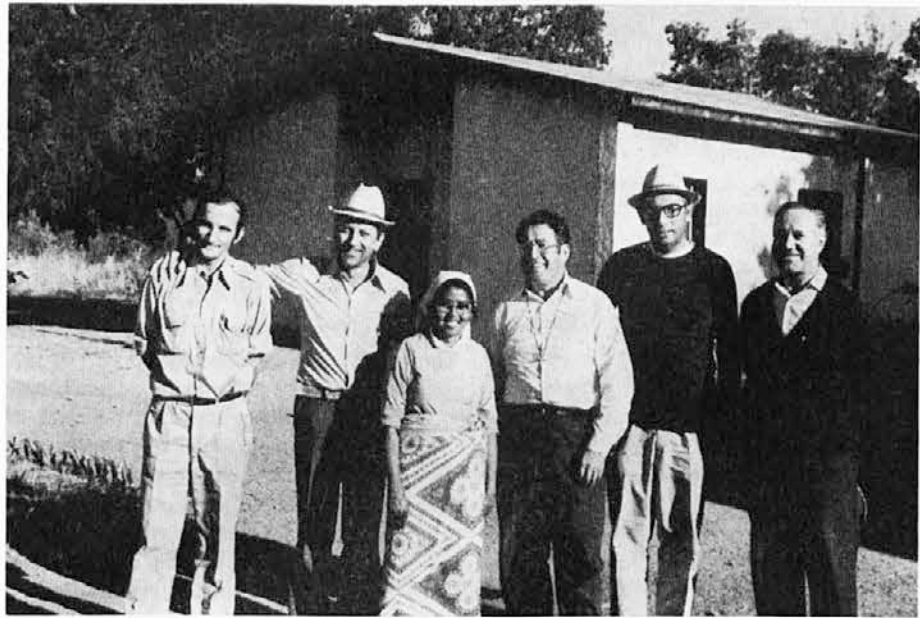
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXIX. - Štev. 41 (1474)

Gorica - četrtek, 20. oktobra 1977 - Trst

Posamezna številka Lir 200

Misijonar danes

Skupina naših in domačih misijonarjev na Madagaskarju. Od leve na desno: Rok Gajšek CM, vizitator slovenskih lazaristov Vinko Rodè, malgaška sestra, Franc Buh CM, pisec tega članka Ivan Štanta CM ter lazaristovski brat Bodega, ki je leta 1937 služboval na Mirenskem Gradu

V preteklih časih je bil misijonar neke vrste »šef« na svojem misijonskem področju. Bil je belec, ki je prišel skupaj z drugimi belci kolonizatorji na istih ladjah. Njegovo pokrivalo je bil kolonialni klobuk, barva njegove obleke enaka obleki kolonialistov. Večkrat je sedel za mizo s kolonizatorjem. Njegova izobrazba ga je enačila z mogočniki, njegova milina ga je bližala preprostemu ljudstvu.

Zaradi svojih evangelijskih načel je bil trn v peti kolonizatorjem, nekoliko oddaljen od domačinov zaradi svoje bele kože in evropskih navad. Njegov vpliv je bil dobrodejen. Četudi v evropski posodi je prinesel evangelijski kvas afriškemu človeku. Brez tega tujca bi Afrika danes ne šela 50 milijonov katoličanov.

V Afriko ta tujec ni prinesel samo evangelija, temveč tudi kulturo, čeprav evropsko, saj druge ni poznal. To kulturo je položil za temelj novega domačega kulturnega razvoja. Prve slovarje in slovnice domačih jezikov so sestavili misijonarji, prvi prevodi sv. pisma so bili njihovo delo, prve literarne spise v jeziku domačinov, prve nabožne pesmi v njih jeziku so zložili misijonarji. Kolonizatorji so vsiljevali svoj jezik in svoje običaje, misijonarji so se naučili domače govorice, si osvojili domače navade in domačo obstoječo kulturo, da so lažje posredovali božjo blagovest domačinom. Tako so bili misijonarji, ki so ustanavljali in pospeševali šole in razne socialne ustanove.

Kako naivno zvenijo nekatere obtožbe o zaostalosti Cerkve. Vidi se, da taki pisci niso nikoli šli ven iz svojega jaja.

Danes kolonialistov ni več, vsaj takih kot nekoč ni več, misijonarji so pa ostali. Ne samo da so ostali, temveč njih število se je povečalo za dvakrat, za trikrat. In ne prihajajo več samo iz nekdanjih kolonialnih držav, ampak iz celega krščanskega sveta. Če so prej bili misijonarji predvsem Francozi, Španci, Italijani, prihajajo sedaj iz Poljske, Jugoslavije itd.

Danes misijonar ni več »šef« na svojem področju, nego je preprosto priča Kristusa, ki v ponižnosti služi svojemu Učitelju in božjemu ljudstvu. Afriške dežele so se politično osamosvojile, domačini imajo v rokah vse položaje. To je prav. Misijonar sicer ni državljani, ampak tujec brez državljanstvih pravic. Toda če zaradi tega ne trpi kakih kompleksov, bo upoštevan kot poslanec božjega kraljestva. In to ni malo.

IVAN ŠTANTA CM

UTRIP CERKVE

• Skofovska sinoda je zaključila drugi teden svojega dela. Prvi teden so sinodalni očetje predvsem poslušali poročila o stanju katehizacije po svetu. Ta teden so začeli s prvim študijem, da bi nakazali smernice za posodobljeno in bolj uspešno katehizacijo. Koncilski očetje so se po-

razdelili jezikovno po študijskih skupinah. Vseh skupin je enajst. Tri skupine so razpravljale v angleškem jeziku, tri v špansko portugalskem, dve v francoskem, ena v italijanskem, ena v nemškem in ena tudi v latinskem jeziku. Vsaka skupina ima svojega moderatorja ali voditelja in poročevalca. V sredo 12. oktobra je prišlo do srečanja sinodalnih očetov z nekaterimi italijanskimi misijonarji.

• V nedeljo 2. oktobra je sv. oče razglasil za svetnika libanonskega puščavnika Charbel Makhloufa. Za to priložnost je prišla v Rim velika skupina romarjev iz Libanona. Sv. oče je v svojem govoru med slovesnostjo kanonizacije poudaril, da bo našlo socialno življenje našega časa svojo trdnost le, če znamo vedno bolj obvladovati sami sebe, če znamo ceniti mir, preprostost, uboštvo, molk in notranje življenje. Novi svetnik je živel v preteklem stoletju. Umrli je na božično vigilijo 1898, star 70 let. Za blaženega ga je razglasil sedanji papež ob sklepu zadnjega koncila 5. decembra 1965.

• Mednarodno združenje katoliškega tiska je imelo svoj XI. kongres na Dunaju. Združenje je obhajalo 50-letnico svojega delovanja. Prisotnih je bilo 250 delegatov iz vseh delov sveta. Razpravljali so o temi: Tisk v službi človeka ter odnos med listom in čitatelji. Sv. oče je poslal na kongres osebno pismo, v katerem med drugim priporoča, naj časnikarji spremljajo dejanske potrebe in želje bralcev ter naj ne podlegajo demagoškim in trgovskim pritiskom. Za zbrane časnikarje je daroval sv. mašo v stolnici sv. Stefana kardinal König.

• Malazija je država na jugu Azije, ki obsega malazijski polotok in še nekaj drugih otokov. Državna vera je islam, katoličanov je le 150.000. Imeli so močno razvito šolstvo, a s podržavljenjem in drugimi ovirami so vedno bolj porinjeni proč od vzgojnega dela. Zato pa se tem bolj živahno udeležujejo na socialnem področju.

• V afriški državi Visoki Volta se je v zadnjih 25 letih število katoličanov skoraj podeseterilo. Med petimi milijoni prebivalcev je 380.000 katoličanov. Razveseljivo je, da je poleg 280 misijonarjev bele polti 118 duhovnikov domačinov. Tudi 80 bogoslovcev v semenišču obeta lepo bodočnost.

• Bivši primas anglikanske Cerkve dr. Michael Ramsey je pred kratkim obiskal Avstralijo. Tam je dal med drugim izjavo, da je sramotno, če sta katoliška in anglikanska Cerkve še naprej ločeni. Zavzel se je za združenje katoliške in anglikanske Cerkve, ki naj bi ji predsedoval papež. Vendar odmev Ramseyeve izjave v anglikanskih krogih ni bil ravno ugoden. »Ni mogoče zbrisati vseh razlik, ki so nastale med obema Cerkvama od reformacije naprej,« je dejal tiskovni zastopnik anglikanske Cerkve v Avstraliji.

Enrico Berlinguer in škof Bettazzi

Med najznačilnejše dogodke preteklega tedna v italijanski notranji politiki smemo šteti Berlinguerjevo pismo škofu Bettazziju v Ivreji. O tem pismu so prinesli svoje komentarje vsi italijanski dnevniki in tudi italijanska televizija. Ker gre za značilen pojav v sedanjih odnosih med Cerkvijo in PCI, pogledajmo tudi mi, za kaj gre.

Kdo sta oba protagonista tega pisma? Na eni strani je generalni tajnik italijanske komunistične partije Enrico Berlinguer, na drugi pa škof v Ivreji (Piemont), msgr. Bettazzi. Ta slednji slovi med italijanskimi škofi kot do italijanske levice najbolj »odprt« škof, kot socialno najbolj »napreden«, lahko bi rekli »rdeči« škof Italije. Lansko leto meseca julija je naslovil javno pismo na Berlinguerja. V pismu vprašuje, kakšna je ideološka osnova italijanske partije in če je možno soglasje med marksistično ideologijo in vero katoličanov.

VSEBINA PISMA

Po več kot enem letu je pretekli teden prišel odgovor, ki je prav tako javen kot je bilo škofovo pismo. V odgovoru Berlinguer pojasnjuje, da statut PCI v svojem 2. členu dovoljuje vpis v partijo ne glede na versko prepričanje. Poleg tega trdi, da njegova stranka ni sektaška in ni integralistična, to se pravi, da nikogar ne odklanja in da nikomur ne vsiljuje svojega prepričanja. Glede marksizma pravi, da za italijansko partijo to ni dogmatičen nauk, ki moraš vanj verovati, temveč samo družbeno analiza, kritičen pogled na kapitalistično družbo in pot, kako priti do socialistične ureditve človeške družbe.

Zato poudarja pismo, da hoče partija ustvariti »laično in demokratično državo, ki ne bo ne teistična ne ateistična«. To se pravi, da ne bo izpovedovala niti kake vere niti brezboštva. Pri tem priznava, da v vzhodnih socialističnih državah Evrope »uganjajo diskriminacijo, včasih zelo hudo, na podlagi ideoloških razlik«. Priznava torej, da so verni državljani izpostavljeni tudi hudemu državnemu pritisku. Pri tem Berlinguer ne pozabi napasti italijanski konkordat, ki da ga še vedno niso revidirali in ki da pomeni vtikanje Cerkve v javne zadeve.

Potem želi pomiriti italijanske katoličane glede karitativnih in vzgojnih ustanov: »Ni naš namen, da bi imeli za sovražnike

verske ustanove, ki se ukvarjajo z dobrodelno in vzgojno dejavnostjo.« Konča s pozivom katoličanom, naj se ne zapirajo v obrambo svojih ustanov, temveč naj raje dejavno sodelujejo, da bodo osnovne službe v demokratični družbi demokratično in gospodarsko zadovoljivo uspevale.

Skušali smo v strnjenih besedah podati vsebino Berlinguerjevega pisma škofu Bettazziju. Upamo, da nam je uspelo.

KRITIKA NA PISMO

Kot smo omenili je pismo izzvalo veliko pozornosti v italijanski javnosti, med vsemi strankami, saj se vsi zavedajo, da so danes v bistvu dve sili, ki se med seboj merita za prihodnost italijanske družbe, komunisti in katoličani. Razvoj je privedel do tega, da ne ena ne druga stran ni dovolj močna, da bi mogla brez nasilja in revolucije vsiliti svoje gledanje celotni družbi. Partija revolucije noče, kristjani, politično združeni okrog Krščanske demokracije pa tudi ne. Odtod ta čudni in ne-normalni položaj v Italiji, ki mu mnogi vidijo izhod v tako imenovanem »zgodo-vinskem kompromisu«.

Glasi lo italijanskih katoličanov, dnevnik »Avvenire«, je v četrtek 13. oktobra ob enem z Berlinguerjevim pismom objavil tudi komentar svojega glavnega urednika Angela Narduccija. »Avvenire« ni političen dnevnik, temveč informativen katoliški list. Zato njegovo gledanje ni gledanje Krščanske demokracije ali kake druge stranke; tudi ni gledanje Vatikana.

Omenjeni dnevnik je v naslednjih dnevih objavil še več člankov v zvezi z Berlinguerjevim pismom. Njegovo zadržanje bi lahko povzeli takole: Berlinguer in z njim partija hoče italijanske katoličane izigrati. Omenja 2. člen statuta, istočasno pa poudarjajo, da oni »marksizem razumejo in kritično uporabljajo kot nauk«. Taka taktika, pravi Berlinguer, jim je pridobila simpatije pri italijanskih volivcih, ki v vedno večjem številu volijo PCI. Gre za taktiko, pripominja msgr. Narducci, ki poriva marksizem skozi vrata zato, da ga znova pusti v hišo skozi okno. Materialistična in ateistična ideologija je in ostane »vera« tudi italijanske komunistične partije.

Zato, nadaljuje isti časopis, si komunisti niso osvojili nobene izmed življenjskih vrednot o človeku, ki so drage kristjanu.

Drama nemškega letala

Po štirih dneh se je končala dramatična pot nemškega letala Boeing 737, ki je imelo 86 potnikov in 5 članov posadke. V četrtek 13. oktobra je odletelo z Mallorce proti Frankfurtu v Zah. Nemčiji. Nad južno Francijo so se letala polastili štirje teroristi ter prisilili pilota, da se je usmeril proti Rimu. Iz Rima je letalo nadaljevalo pot na Ciper, nato pa pristalo najprej v Bahreinu, potem pa v Dubaju ob Perzijskem zalivu.

Ugrabitelji so zahtevali od nemške vlade, da izpusti 11 pripadnikov skupine Baader-Meinhoff, vsakemu od njih izplača po 100.000 mark odpravnine, ugrabiteljem pa istočasno izroči 15 milijonov dolarjev odkupnine. Prav tako naj bi turška vlada izpustila dva v Turčiji zaprta palestinska gverilca. Kot zadnji rok so teroristi postavili 13. uro po dubajskem času v nedeljo 16. septembra. Če bi nemška vlada na pogoje ne pristala, so ugrabitelji sklenili razstreliti letalo z vsemi potniki vred, obenem pa bi ubili nemškega industrijca Hansa Martina Schleyerja, ki je že šest tednov v rokah nemških teroristov.

Toda nemška vlada zahtevam ni klonila kot pred kratkim japonska vlada. Odbila je ultimati. Tako so bili ugrabitelji prisiljeni nadaljevati svojo pot. Nasilno so pristali v Adenu. Ker jih vlada Južnega Jemena tudi ni hotela sprejeti, so odleteli naprej v Mogadiš v Somalijo. Ob odhodu

so v dokaz, da mislijo resno, ubili poveljnika nemškega letala in njegovo truplo odvrli na letalsko stezo, ko so pristali v Mogadišu. Sv. očeta je ta podli umor tako pretresel, da se je v brzokavki predsedniku nemške skofovske konference ponudil za talca, če bi s tem lahko pomagal ogroženim potnikom v letalu.

Medtem pa je nemška vlada pripravila vse potrebno, da reši ljudi v letalu. V soglasju s somalsko vlado je prišel v Mogadiš oddelek posebno izurjenih vojakov, se polastil letala, pri čemer so bili ubiti trije teroristi, četrti pa ranjen. Od potnikov in posadke se nikomur ni nič zgodilo. Po dolgem času so bitko izgubili to pot teroristi. In tako bi moralo biti vedno v bodoče!

Toda s tem te drame še ni bilo konec. Komaj so se potniki vrnili v Zah. Nemčijo, je bilo javljeno, da so napravili v ječi Stammheim pri Stuttgartu samomor glavni predstavniki skupine Baader-Meinhoff, zaradi katerih je prišlo do ugrabitve letala. 34-letni Andrej Baader in 33-letni Jan Karl Raspe sta se ustrelila v celici s samokresom, 37-letna Gudrun Esslin se je obesila, Irmgard Möller pa se je s kuhinjskim nožem zabodla v trebuh, a so jo pravočasno rešili. Nastane vprašanje, kako so ti morilci prišli do orožja. Vsekakor dá njih konec misliti, obenem pa je opomin vsem, ki bi hoteli vztrajati na njih poti.

Predvsem resnico, da je človeško življenje sveto in nedotakljivo. Zaradi tega so in ostanejo zagovorniki prostovoljnega splava. Potem je tu karitativna dejavnost Cerkve. Obljuba, da oni, komunisti, ne bodo ravnali s takimi dejavnostmi vernikov kot s sovražniki, ne pomeni, da bodo te uživali potrebno svobodo, ki je nujna, da more Cerkve vršiti svoje vzgojno in dobrodelno poslanstvo. Kako take zadeve izgledajo v praksi, pravi omenjeni list, je dovolj, da se ozremo po komunističnem svetu.

Mnenje dnevnika »Avvenire« je torej, da se tudi po Berlinguerjevem pismu škofu Bettazziju ni v bistvu nič spremenilo v odnosih komunisti-verniki kristjani.

KAJ MENI »L'OSSERVATORE ROMANO«

Tudi vatikansko glasilo »L'Osservatore Romano« je zavzel stališče do Berlinguerjevega pisma. V dolgem članku v torek 18. oktobra analizira pisanje komunističnega voditelja. Ton članka je umirjen in resen.

Med drugim pravi: Pismo zahteva, da ga pazljivo preberemo zaradi izredne važnosti, ki izhaja od avtoritete avtorja in iz predpostavke, da soglašja z njim ostalo vodstvo PCI. Italijanski episkopat bo moral zavzeti premišljeno in odgovorno stališče, piše omenjeno glasilo.

Tudi »L'Osservatore Romano« ima pomisleke zaradi izkušenj v socialističnih državah. Vendar Berlinguer trdi, da se stanje izboljšuje. Zato piše vatikansko glasilo: »Nihče si bolj kot mi ne želi, da bi se ti začetki naprej razvijali v tisti smeri, ki jo katoliški svet pričakuje, čeprav med dvomi, razočaranji in strahom. In nihče bi se bolj ne veselil kot mi, če bi tako velika in množična stranka kot je PCI, zares v nauku in v dejanju premagala marksistično-leninistično naziranje, materialistično in brezbožno ideologijo.

Vatikansko glasilo torej upa in pričakuje, da se PCI spreobrne.

KARDINAL LUCIANI

Omembe vredno je tudi mnenje beneškega kardinala Lucianija do Berlinguerjevega pisma. Svoj članek začenja takole: »Neki poljski škof mi je rekel, da gre za klasično zanko marksistov, ki je poljskim škofom predobro znana. Vsega se lotijo, da bi naredili razpoko v episkopatu. Ko je ta narejena, zabijejo vanjo klin in razpoko razširijo. Vi italijanski škofje ste posebno izpostavljeni, saj vas že tako imajo za predkoncilске. Eden izmed vas se nekoliko oddalji od ostalih, pokaže nekoliko simpatij do komunistične partije, in skopec se sproži.«

Lepa prispodoba, ki odgovarja dejstvom vsepovsod po svetu, kjer si je partija do sedaj utirala pot k oblasti. Potem je seveda povsod ubrala drugačne tone. Vsled tega zaključuje kardinal Luciani: »V času fašizma je bila razširjena tale zgodbica. Če imaš pet krav, ti sovjeti poberejo štiri in ti pustijo eno. Fašisti ti pustijo vseh pet, toda porečejo ti: Molzli jih bomo pa mi. Bojim se, pravi kardinal, da se kaj podobnega znova ne zgodi jutri. Sovjeti ti ukradejo skoro vse svaščine, italijanski komunisti ti jih bodo z besedami vse pustili, v resnici pa ne boš užival nobene.«

NEVESTA IN ZENIN

Ker smo pri zgodbicah, bi za zaključek navedli še eno. Partija in verniki v Italiji so kakor nevesta in ženin. Nevesta bi se strahoma rada zvezala v zakon s kristjani, naredila z njimi zgodovinski kompromis, pa ne iz ljubezni, temveč zaradi interesa. Ti naj ji namreč pomagajo na oblast. Ker smo v dobi snubljenja, nevestini snubači veliko obljubljajo, da bi neodločnega ženina pregovorili, saj obljube nič ne stanejo. Ko bo zakon, to je zgodovinski kompromis sklenjen, potem bomo pa videli. Vsekakor italijanska zakonodaja predvideva tudi razporoko. Za sedaj je glavno, da pride do poroke. Ali se bo ženin dal pregovoriti? Težko je prerokovati.

K. H.

Druga seja o zborovanju tržaške Cerkve

V ponedeljek 10. oktobra je bila na se-dežu tržaške škofije druga seja pripravljalnega odbora za zborovanje tržaške Cerkve. Med dvanajstimi člani so bili prisotni: upravitelj škofije msgr. Cocolin, predsednik Mario Cividin in štirje Slovenci, in sicer Dušan Jakomin, s. Gabrijela Koncilija, Edi Čermelj in Rossana Purger.

Najprej je tajnik prof. Franco Codega prebral zapisnik prvega sestanka, nato je g. Cividin spregovoril o pomenu besede evangelizacija in osvetlil njeno zgodovinsko ozadje. Nato se je razpravljalo o izbiri primerne naslova za zborovanje. Na dan je prišlo mnogo predlogov in dobrih misli, kot npr.: Ena Cerkve, eno mesto ali Cerkve za mesto Trst s podnaslovom Njeno poslanstvo evangelizacije za napredek človeka. Vsi pa se nismo strinjali s prvim predlogom, ker beseda mesto ne pomeni preprostemu človeku Trst z okolico, ampak le center. Vendar tudi drugi naslov ni vseh zadovoljil. Ker nismo prišli do zaključka, je škof svetoval, da bi rajši obravnavali teme zborovanja.

Že na prvi seja smo določili sedem naslovov, katerih nismo razčlenili in utemeljili. Po dolgem posvetovanju naj bi se prva tema glasila: Cerkve v Trstu, njena prisotnost in pastoralno delo. Ta naslov bi zajemal notranjost Cerkve ali bolje: vprašanja in organsko delovanje Cerkve. Podnaslovi bi bili sledeči: a) kateheza, liturgija in zakramenti, b) organizem in sodelavci pastoralnega delovanja, c) duhovnost laikov, d) ekumenizem v Trstu.

Ko je bila ta tema tako obširno poglob-

ljena, smo se vprašali, če bo sploh mogoče razčleniti vse naslove. To bi bilo bolj ali manj možno, vendar bi potrebovali najmanj dve leti. Zato smo strnili vse naslove pod dve skupini. Ena bi obsegala vprašanje Cerkve v Trstu in druga Cerkve za Trst, oziroma poslanstvo Cerkve ali Cerkve v službi mesta. Podnaslovov za drugo skupino pa je bilo kljub temu preveč. Treba je bilo skrečiti in poenostaviti vse naslove. Seveda je bil zadnji podnaslov »Slovenci v Trstu« trn v peti. Slovenci nismo spadali v to skupino. Vsi smo se začeli spraševati, kam sploh spadamo. Bedasto vprašanje je našlo mesto v prvem glavnem naslovu: Cerkve v Trstu. Z milimi besedami je msgr. Cocolin obrazložil, da je to idealen koticček za nas, ki smo »dele« tržaških italijanskih vernikov. Vsi spadamo skupaj, to se pravi, da imamo iste težave kot naši sobratje. To je izpadlo zelo pomirjevalno, češ: saj niste nič posebnega, niste vredni pozornosti.

Ker je čas tako hitro bežal, smo morali zaključiti sestanek. Nad nami je ostal le moreč pritisk. Sami nismo vedeli, kako naj sploh reagiramo. Na prvi seja smo se, oziroma se je g. Dušan Jakomin boril, da bi tudi mi imeli besedo na tem zborovanju. V par minutah je trdo delo skopnelo. Nastala so vprašanja: Zakaj nas ne pustijo do besede? Se mar bojijo, da bi kaj pridobili? Smo ali nismo posebno poglavje za se?

Vsi odgovori se bodo, vsaj upamo, razčistili na naslednji seja. Do takrat lep pozdrav.

Rossana Purger

OD TEDNA DO TEDNA

■ Jugoslovanski predsednik Tito je šel ponovno na pot. Tokrat je obiskal Francijo in Portugalsko. V Franciji je bil na uradnem obisku tri dni in se je pogovarjal predvsem s predsednikom francoske republike Giscardom d'Estaingom. Nato si je vzel dva dneva odmora na jugu Francije, v začetku tega tedna pa je šel na Portugalsko, kjer se je sestal s predsednikom vlade Soaresom in predsednikom države Eanesom. Zanimivo je, da na zadnjih potovanjih Tita žena Jovanka ne spremlja več. To je vzbudilo pozornost v zahodni javnosti ter povzročilo vrsto ugibanj. Glasnik tiskovnega urada v Beogradu Kalezić je na razne govornice o Jovanki odgovoril, da ni bolna, da je v svoji rezidenzi v Beogradu, o tem pa, kdo Tita spremlja, odloča on sam, partijsko vodstvo in vlada. ■ V Pragi se je zaključil proces zoper dramaturga Vaclava Havela, pisatelja in režiserja Františka Pavlička, ravnatelja gledališča Ota Ernesta in pisatelja Jirija Ledererja. Obtoženi so bili, da so v tujino poslali spise, ki »so nasprotni interesom republike«, trije od njih pa so krivi tudi, ker so podpisali znano »Listino 77«. Ko so časnikiarji komunističnega francoskega lista »Humanité« zaprosili za vizum, da bi prisostvovali procesu, jim je bila prošnja odbita. Po procesu za zaprtimi vrati, ki je trajal samo dva dni, je bil Ota Ernest obsojen na tri in pol leta zapore, Jiri Lederer na tri leta, Pavliček na 17 mesecev in Havel na 14. Kazen za zadnja dva je pogojna, toda tri leta bosta pod policijskim nadzorstvom.

■ 30-letni Vlastimir Tupapik in 22-letna Ružena Vlčkova sta preusmerila češkoslovaško letalo, ki je nato pristalo v Frankfurtu v Zah. Nemčiji. Takoj sta zaprosila za politični azil, 29 potnikov in člani posadke pa so se nato vrnili v Češkoslovaško.

■ V arabski republiki Severni Jemen so v atentatu izgubili življenje predsednik države polkovnik Ibrahim al Hamdija, njegov brat podpolkovnik Abdulah ter Hamdijev zet podpolkovnik Ali Katus. Kasneje so sporočili, da je bil atentat uperjen zoper predsednikovega brata Abdulaha. Novi predsednik države je postal podpolkovnik Ahmed Husein al Gašmi.

■ V Havani na Kubi je napravila samomor Beatrice Allende, hči strmoglavljenega levičarskega predsednika Čila, Salvadorja Allendeja. V času, ko je bil oče predsednik, je bila ona njegova osebna tajnica. Po odhodu iz Čila je veliko hodila po drugih državah in vzpodbujala k nastopu zoper novi vojaški režim. Zdi se, da je ob spoznanju, da je Pinochetova vlada trdna, zašla v duševno depresijo, ki se je končala v samomoru.

■ Na Japonskem sta se dva terorista polastila avtobusa v nekem predmestu Nagasakija, da bi izsilila osvoboditev zaprtih somišljenikov. Avtobus sta držala v strahovanju 13 ur, nakar je posebej izvežban oddelek japonske policije vdrl v avtobus in onesposobil oba terorista.

Pravne določbe »Skupnosti krščanskega življenja«

Za vsako skupno delovanje je potreben nek red, se zahtevajo neke določbe. Za SKŽ je značilno: da se drže v posebni zvezi s cerkveno oblastjo, da se drže Glavnih smernic in da se priključi neki Zvezi. S cerkveno oblastjo je v zvezi tako, da jo je ta ustanovila ali potrdila. Držati se mora Glavnih smernic, ki sem jih zadnjič razložil. Oblikovane skupine se vključijo v škofijsko Zvezo, po tej v Zvezo pri škofski konferenci (v državi) in končno v mednarodno (svetovno) Federacijo.

Marsikje je v Cerkvi pomanjkanje duhovnikov. Zato »more pristojna oblast (škof) zaupati nalogo cerkvenega asistenta vsaki drugi sposobni osebi« (čl. 21). Tako more to nalogo izvršiti kak laik, moški ali ženska, ki je teološko izobražen in seveda dober kristjan.

Po členu 28 »morejo obstajati tudi organizacije, katerih člani se želijo na nek način udeleževati načina življenja SKŽ, a se ne čutijo poklicani, da bi se k temu popolnoma obvezali. Ta širša združenja se morejo priključiti eni skupini...«

PREOBLIKOVANJE SEDANJIH MARIJINIH DRUŽB V SKŽ

Kjer še delujejo Marijine družbe, ki izhajajo iz časov pred zadnjim koncilom, tam naj bi ustanovili iz članov (članice) vsaj eno skupino SKŽ. Marsikje so Marijine družbe prenehale z delovanjem. Zakaj ne bi tudi teh oživili v eni skupini SKŽ? Seveda bi morali sprejeti in izpolnjevati

V Beogradu o manjšinah

Poročajo, da se je na evropski konferenci o varnosti in sodelovanju v Beogradu precej govorilo tudi o narodnih manjšinah, ki jim kratijo človeške pravice. O tem vprašanju je spregovoril vodja jugoslovanskega odposlanstva na konferenci Pešić. Da Jugoslavija vztraja, da tudi druge države, v katerih manjšine živijo, spoštujejo manjšinske pravice, čeprav v mejah načel o suverenosti, ozemeljske celovitosti in nevmešavanja.

Obžalovati je, da Pešić ni spregovoril ničesar neposredno o koroških Slovencih. O tem pa je v mednarodnem časnikaškem krožku v Beogradu spregovoril tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev Filip Warasch. Tako je koroško vprašanje postalo predmet mednarodnih poročil v tisku in na televiziji. Tujim dopisnikom je bilo na voljo tudi bogato gradivo o položaju koroških Slovencev v raznih jezikih, med njimi tudi obsežna knjiga o manjšinskih vprašanjih v jugoslovansko-avstrijskih odnosih v izdaji neke beograjske založbe.

Nepričakovano se je za človeške pravice jezikovnih manjšin zavzel tudi vodja severnoameriškega odposlanstva Goldberg. Dejal je: »Vseh tukaj zastopanih 35 držav bi moralo spoštovati upravičene zahteve narodnih manjšin, jim zagotoviti kulturno in jezikovno rast, z aktivno politiko pa bi morali zajamčiti prihodnjim rodovom, da se bo ta tradicija ohranila.«

Nekateri menijo, da so Američani hoteli na ta način nekoliko ublažiti svojo kritiko komunističnih držav zaradi njih preganjanja oporečnikov, tako da so jo preusmerili na pravice skupin. Na tem polju pa skoraj nobena država, tudi na zahodu, ni brez krivde in pogrškov.

Verjetno pa je tudi, da so opozorila slovenskih rojakov v Ameriki njih vladi le nekaj zaleglja, saj gre končno za nevarno žarišče napetosti v srcu Evrope. Nihče ne ve, kam bodo lahko še pripeljale do sedaj samo zastraševalne eksplozije na Koroškem.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Avstralci o koroških Slovencih

V avstralskem senatu je marca letos senator Mulvihill stavil pet vprašanj o slovenski in hrvaški manjšini v Avstriji. Tudi Avstralija je namreč sopolpisnica avstrijske državne pogodbe. Bistvo odgovora avstralske vlade glede njenega stališča do tega vprašanja: o tem tečejo diplomatski pogovori med Avstrijo in Jugoslavijo, izjave avstralske vlade o zadevi ne bi prinesle koristi.

Kot v ameriškem gre tudi v tem primeru za izmikanje odgovornosti, pa četudi je Avstralija sopolpisnica omenjene pogodbe. Vendar ni mogoče prezreti dejstva, da so bila vprašanja postavljena v avstralskem senatu in da je zato o njih poročal

avstralski tisk. Javnost je bila seznanjena in s tem olajšana možnost za ponovne intervencije pri avstralski vladi.

Slovenska maša v Milanu

Po poletnem oddihu smo se v nedeljo 9. oktobra spet sestali v Milanu in tako obnovili dolgoletno tradicionalno mesečno srečanje Slovencev, ki živijo v tem vele mestu ali v bližnji okolici.

Z zadovoljstvom smo ugotovili, da so se nekateri rojaki s Tržaškega in z Goriškega pridružili naši skupini in tako pomnožili naše število na 40 članov. Prosimo, da bi vsi sodelovali pri informiranju o slovenski maši v Milanu, ker vemo, da veliko Slovencev sploh ni o tem seznanjenih.

Prihodnje srečanje bo v nedeljo 13. novembra ob 16. uri v cerkvi sv. Tomaža, ul. Broletto. Za podrobne informacije lahko telefonirate na štev. (02) 872990 ali (0332) 283401. Nasvidenje! - B. S.

Izšle so »Ukve«

Na naslovni strani prinašajo ponatis članka iz tržaškega dnevnika o obisku slovenskega odposlanstva pri vladnem predsedniku Andreottiju. Nadalje, poročilo iz Novega Matajurja o natečaju »Naša vas« za spise beneškoslovenskih otrok v domačem narečju. Med sodelujočimi otroki je bilo tudi nekaj ukovskih in žabniških, zato sta objavljena tudi dva spisa o teh dveh kanalskih vaseh ter risba ukovske cerkve.

Narečni spisi imajo nedvomno jezikovno vrednost, bodisi zaradi preučevanja narečnih govorov kot tudi socialne podobe podeželja, bodisi zaradi nekaterih krajevnih besed, ki jih v veliki meri umetni knjižni jezik vse do danes ni znal zajeti.

Alma Preschern poroča nato obširno o letovanju zamejskih otrok v Savudriji v Istri. Med otroki jih je bilo kar 19 iz Ukve. Gre za hvalevredno pobudo s strani matične Slovenije, ki to letovanje omogoča. Zeleti bi bilo samo, da ne bi prišlo do poskusov ideoloških pritiskov na otroke, kar bi prineslo nova nezaupanja v odnose med matico in zamejstvom, obenem pa bi to škodovalo tudi zunanjemu ugledu matice.

Dober in potreben je tudi zgodovinski spis o Kanalski dolini, ki naj domačine seznani z domačim izročilom.

Uredniki zatem zavračajo mnenje tržaškega Novega lista, češ da župnijski vestnik »Ukve« presega župnijski okvir. Mnenja so, da list tega okvira ne presega.

Toda zdi se, da ga včasih le. V »Nekaj mislih...« eden od njih pograja edino slovensko listo v deželi SSk, ki da ima prijateljske stike z južnotirolsko ljudsko stranko. Glavni tajnik te stranke dr. Atz se je na deželnem kongresu SSk izjavil proti Osimskemu sporazumu, v Ukvah pa ob odprtju del za gradnjo nove šole prezrl Slovence in govoril samo v nemščini in italijanščini. In seveda »Kappler«, kakšno stališče da je južnotirolski tisk zavzel s tem v zvezi.

Toda iz istega lista, iz »Ukve« za mesec junij letos, je razvidno iz ponatisov članov v južnotirolskem in avstrijskem tisku, kdo je sprožil zadevo o »ubogih Nemcih« v Kanalski dolini. Ne od strani Južnih Tirolcev, ne od strani Nemcev, ampak od nekaterih oseb v Kanalski dolini. Glede Osima pa, ne glede na dr. Atza, ne gre za nikakršno čarobno palico, ki bo odvzela vse naše tegobe. Prav zadnji čas je bil na deželi zavrnjen slovenski šolski okraj, ker so bili levičarski svetovalci (namerno?) odsotni. In deželni sklep za šolske okraje, brez slovenskega, je sprejelo tudi svetovno ministrstvo v Rimu, torej ministrstvo tiste vlade, katere obstoj omogočajo s svojim zadržanjem socialisti in komunisti. Če bi bili ti proti, ministrstvo takega deželnega sklepa, brez slovenskega šolskega okraja, ne bi potrdilo. Pa niso bili.

Sedaj bi lahko na isti preprosti način zapisali: kako da omenjeni župnijski list tako zvesto ponatiskuje članke iz dnevnika, ki ga izdajajo komunisti in socialisti, pa čeprav slovenski, a še vedno člani tistih »naprednih« partij, ki sta omogočili zavrnitev slovenskega šolskega okraja tako na ravni dežele kot pri ministrstvu v Rimu. Toda zadeva najbrž ni tako preprosta, saj pritiče odgovornost najprej vodstvom teh strank, ki poskušajo na ta način zadovoljiti nacionaliste v lastnih vrstah, seveda na škodo slovenskih članov.

Vsled tega je vsekakor preveč, da se župnijski list spusti v politiziranje, četudi le po naključju. Ne glede na to pa je tudi ta zadnja številka razveseljiv pojav za Kanalsko dolino, kjer manjka najosnovnejših domačih informacij. - e. r.

Romali smo v slovenski Lurd

V nedeljo 16. oktobra smo romali iz Ricmanj v Rajhenburg ali slovenski Lurd. Lepa, sončna nedelja nas je spremljala ves čas na poti tja in nazaj. Ime Rajhenburg je nemško in bi pomenilo »bogati grad«, ime slovenski Lurd pa je dobilo, ker je slovenski narod s postavitvijo te veličastne bazilike želel počastiti 50-letnico Marijinega prikazovanja v Lurdu. Po drugi svetovni vojni je kraj dobil ime Brestanica po istoimenskem potoku, ki se prav pri postaji izliva v Savo.

1. marca 1900 je prevzel rajhenburško faro Jožef Cerjak, stolni vikar v Mariboru, rojen v sosedni Podsveti. Nova cerkev je bila nujno potrebna, a župnik je uvidel, da samo s pomočjo domačinov ne bo zmogel stroškov za gradnjo. Po vsem širnem svetu in v Ameriko je zato razposlal prvo številko »Castilem lurške Matere božje« v več tisoč izvodih. Dobra tretjina se je odzvala z darovi. Od visokega plemstva se jih je odzvalo le 5 odstotkov. Tako se je znova izkazalo, da cerkve zidajo siromaki, ne pa bogatini. Ni ga kraja v slovenski domovini, ki bi ne bil prispeval svojega daru za gradnjo rajhenburške cerkve.

Ko je župnik Cerjak oznanil, da želi zidati novo cerkev na čast Matere božje, je potrkala na farovška vrata posestnica Ana Korban in župniku ponudila zemljišče v obsegu treh oralov. »Koliko bo zemljišče stalo?« jo vpraša župnik. »Zastonj sem zemljo prejela in zastonj jo bom dala Mariji in Jezusu za njegov tabernakelj. To zemljo sem dobila po svojem prvem možu, zdaj to zemljišče podarim luški Gospe.« Pozneje je Ana Korban darovala še 6.000 kron za veliki zvon.

Župnikova desna roka, njegov kaplan Jože Tratnik iz Rečice ob Savinji se je peljal v svoj rojstni kraj in v svoji ter sosednji vasi nabral lesa, kolikor so ga potrebovali. Domačini pa so zastonj opravili prevoz lesa, žaganje, žganje apna in izkopavanje temeljev. Vsa opeka za zidanje svetišča je bila žgana zastonj v krožni peči očetov trapistov v Rajhenburgu.

Marijin kip za glavni oltar je posnetek kipa v baziliki v Lurdu. Kip Srca Jezusovega pa je posnetek iz Paray-le-Moniale, kjer se je Zveličar razodel Marjeti Alakok. Oba marmornata kipa sta stala vsak po 5.000 kron in sta bila izdelana pri istem kiparskem podjetju Raffl v Parizu kot omenjena izvirna kipa. Vse stroške je kril rajhenburški samostan. Za kip sv. Jožefa se je ponudila dobrotnica pri Slovenjgradcu in ga plačala v znesku 4.000 kron.

26. septembra 1910 je mariborski škof dr. Mihael Napotnik v masabielski votlini blagoslovil kip Brezmadežne in sv. Jožefa z željo, da bi po Marijini priprošnji bila neusahljiv vir milosti za vse duhovnike in vernike, da vsi pridemo po Mariji k Jezusu. Tri dni zatem, 29. septembra, prav na svoj god, je škof blagoslovil še kip Srca Jezusovega v Paray-le-Moniale. Ko so čez mesec dni pripeljali kipe iz Francije, so z njimi pripeljali tudi truplo opa-

ta J. Epalle, velikega dobrotnika fare, nove cerkve in revežev.

Druga točka našega romanja je bila Kostonjeva na Krki, ki je kulturni spomenik prve kategorije. Grad je mogočno poslopje z 234 arkadami in je eno največjih takih dvorišč v srednji Evropi. Občudovali smo okrog gradu galerijo »Forma viva«, ki šteje nad sto monumentalnih kipov, delo 72 umetnikov raznih narodnosti. V gradu smo si ogledali razstavo slik Božidarja Jakca, J. Gorjupa ter Toneta Kralja, ki je v Kostonjevi tudi pokopan.

Kot zadnja točka so bile Pleterje. Dan ni bil določen za obiske, a po prijaznosti brata kartuzijanca smo le videli čudovito zbirko več tisočev raznih predmetov, izdelanih iz jajčjih lupin. Edinstvena umetnina te vrste, za katero so lastnici ponudili veliko vsoto denarja, a je odklonila in zbirko poklonila patrom v Pleterjah. Brat menih nam je potešil radovednost o poteku njihovega dnevnega reda: spat gredo ob sedmih, ob enajstih vstanejo k molitvenemu bogoslužju do dveh zjutraj, nato gredo spet k počitku do štirih in pol. Zamišljeni spričo tako spokornega življenja smo se še enkrat zazrli v mrak toneče Gorjance ter se odpeljali proti domu. - Udeleženka

Sezona DSI v polnem teku

Društvo slovenskih izobražencev (DSI) v Trstu je s polnim zaletom začelo svojo sezono, ki obeta biti tudi letos nadvse pestra in zanimiva. Tematika, ki jo odbor izbira za svoje večere, zadovoljuje lahko vse in zaobjema tako splošno slovensko problematiko kot svojstveno naše zamejske probleme.

Nadvse dobro je bil obiskan večer, posvečen 60-letnici smrti dr. Janeza Evangelista Kreka, »slovenskega Mojzesa«. Prejšnji teden pa je Ivo Jevnikar razvil pred poslušalci zgodovinski prerez samostojnega političnega nastopanja v tridesetih povojnih letih na Tržaškem.

V bližnji bodočnosti ima DSI na programu še okroglo mizo o zadnji Rebulovi knjigi »Snegovi Edena« in predstavitev Truhlarjeve pravkar izšle knjige o duhovnosti v slovenski literaturi. V nedeljo 6. novembra pa pripravlja odbor izlet z osebimi avtomobili v Beneško Slovenijo na ogled izrednih kulturnih spomenikov Andreja iz Loke, katerih 500-letnico postavite praznujemo prav v tem letu. Obiskali bomo cerkvice v Briščah, Landarski jami in v Porčinju. Izlet bo vodil umetnostni zgodovinar dr. Emilijan Cevc. Prof. Cevc bo tudi predaval v društvu, s čimer se DSI namerava oddolžiti spominu velikega mojstra iz 15. stoletja Andreja iz Loke. Končno naj opozorimo še na to, ki bo tudi izvedena v bližnji bodočnosti: to je predavanje o bivšem tržaškem škofu Fogarju.

DSI vabi na srečanja, ki so vsak ponedeljek ob 20.15 v društvenih prostorih v ulici Donizetti 3.

Življenjski jubilej kiparja Franceta Goršeta

V Svečah, mirni vasi pod Karavankami na Koroškem stoji poleg farne cerkve preprosta kmečka hiša, pravkar sveže prebeljena. Kmečka hiša, kot jih pogosto srečavaš v valovito mehke Rožu. Vendar ima ta hiša nekaj posebnega. Oko popotnika obvisi na likovnih stvaritvah na hišnih stenah in v redko poraščenem sadovnjaku, ki pričajo, da v njej prebiva umetnik. Tu je 26. septembra letos dopolnil osemdeseto leto življenja kipar Francè Gorše, znan tudi bralcem Katoliškega glasa, saj je znaten del svojega življenja preživel med nami v Gorici in Trstu.

Francè Gorše je zagledal luč sveta 26. septembra 1897 v Zamostecu pri Sodražici na Dolenjskem. Oče je bil knjigovez in tako je mali Francè kaj kmalu prišel v stik s knjigami. Že kot otrok je pri listanju naletel v tedanjih Mohorjevih knjigah na ilustracije, ki so vzbujale njegovo fantazijo. Nadarjenega dečka so poslali v mestne šole v Ljubljano in tod je našel pot na Umetnostno akademijo v Zagrebu. Med njegovimi učitelji je bil tudi takrat svetovno znani kipar Ivan Meštrovič. Mladega umetnostnega študenta je zajel evropski ekspresionizem, med njimi posebno Francoz Maillol, Nemec Barlach in Čeh Štursa. Prek teh zgledov pa je Gorše kmalu dozorl v lastni umetniški izpovedi.

Po dovršenem študiju se je 1925 naselil pri bratu župniku v Vremah, nato pa je živel v Trstu in Gorici do leta 1931. Kmalu je s svojimi deli zbudil pozornost umetniških krogov, prihajala so naročila, že 1930 je sodeloval na znameniti mednarodni razstavi Biennale v Benetkah.

Leta 1931 se je preselil v Ljubljano, kjer je odprl umetniški atelje in se aktivno vključil v umetniško javno življenje, tako kot ustvarjalec kakor tudi javni delavec in razširjevalec poznavanja umetnosti. Bil je med drugim tajnik Društva likovnih umetnikov ter soustanovitelj in upravnik lista »Umetnost«. Vodil je tudi lastno umetniško šolo, v kateri je vzgajal mlade talente.

V tem času je ustvaril številna dela, ki izpričujejo njegov življenjski optimizem in vedrino ter ljubezen do stvarstva na eni strani, na drugi pa njegovo globoko vernost, zaupanje in navezanost na večnega Ustvarjalca.

Že med študijem v Zagrebu se ga je lotila nevarna bolezen, ki ga odteje spremlja vse življenje. Vendar se Gorše ni predal malodušju, temveč se je z naravno življenjsko močjo in zakoreninjenostjo v veri boril proti boleznim in jo premagoval z zavzetim umetniškim delom in trdnim zaupanjem v Boga.

Francè Gorše: Hvalnica, risba

Akademski kipar Francè Gorše

Prav bolezen ga je napolnila k poglobljenemu razmišljanju o smislu bolečine, trpljenja. Tako je postal Gorše umetnik, ki pričuje o stvarstvu, o kipečem življenju, posebno o materinstvu, obenem pa razmišlja v svojih vizijah o večnosti. Vedno bolj se posveča religioznim motivom, o čemer pričajo številna razpela in križevi poti.

Vihra druge svetovne vojne je zajela tudi Goršeta. Leta 1945 je znova v Trstu, kjer kot profesor na slovenskih srednjih šolah zbujal v mladini smisel za umetnost, obenem pa v slovenskih oddajah tržaškega radia poročal o aktualnih umetniških dogodkih, o razstavah in podobno.

Pri tem pa je naprej marljivo ustvarjal, tako da je ob svoji 50-letnici 1948 mogel predstaviti javnosti zajeten opus del iz te dobe, kajti predvojne in medvojne ustvaritve so ostale v Sloveniji, sedaj so predvsem v Moderni galeriji v Ljubljani in v Umetnostnem muzeju v Mariboru.

Leta 1951 se je preselil v Sev. Ameriko, kjer je najprej bival v Clevelandu, kasneje pa v New Yorku. V Evropo se je vrnil 1969. V tem letu je prejel v posebni audienci odličje iz rok papeža Pavla VI.

Naročila so ga privedla na Koroško, kjer je najprej opremil kapelo šolskih sester v St. Jakobu v Rožu, nato pa Dom duhovnih vaj v Tinja. Več let je preživel v Kortah pri Pristovniku (družini inž. Muri). Tam je v gorskem župnišču pod Storžičem uredil »Galerijo Gorše«, ki je postala kmalu znana preko meja Koroške, o čemer pričajo številna poročila v slovenskem in nemškem časopisju. Prihajali so obiskovalci od blizu in daleč, iz Gorice in Trsta, iz Slovenije in iz ostalih evropskih in prekomorskih dežel.

Odločil se je, da ostane na Koroškem. Kupil si je kmečko hišo v Svečah. Iz nekdanjega skednja je ustvaril sugestivno razstavno dvorano, v katero prihajajo — v še večji meri kot v Kortah — obiskovalci z vseh strani. Po Goršetovem delu je v Svečah nastalo pomembno umetniško žarišče. Obenem pa je življenjska pot Franceta Goršeta našla svoje dokončno težišče, človek Gorše je našel svoj dom.

Ni naloga teh vrstic vrednotiti umetniško pomembnost Franceta Goršeta v slovenskem umetniškem ustvarjanju. To bi naj bila pokazala nameravana in že pripravljena retrospektivna razstava v Lamutovem likovnem salonu leta 1972 v Kostanjevici na Dolenjskem, ožji domovini umetnika. V zadnjem trenutku pa razstava ni smela biti odprta, iz razlogov, ki nimajo ničesar opraviti z umetnostjo.

Goršetov življenjski opus je sicer raz-

tresen po širnem svetu, toda samo dela v slovenskih muzejih, javnih poslopih in posebno v cerkvah na tej in oni strani Karavank, na Tržaškem in Goriškem pričujejo o Goršetu kot »umetniku po božji volji«, kot ga je označil pokojni akademik Francè Stelè v tehtni razpravi v katalogu k že omenjeni razstavi v Kostanjevici.

Osemdeset let življenja je dovršil Francè Gorše, od tega gotovo šestdeset let zavestnega umetniškega doživljanja in ustvarjanja. Vendar ta osemdesetletnica nikakor ni zaključek njegove poti. Čilega in živahnega jubilarja, ki je lani uspešno prestal težko operacijo, smo našli v ateljeju, pri delu. Na vprašanje o bodočih načrtih privrejo iz njega misli, besede, ki pričajo o neokrnjeni življenjski sili in umetniški moči tega nenavadnega moža.

V zadnjem času se nagiba k simboliki. Pri tem nam obvisi oko na pravkar dovršeni monumentalni plastiki iz umetnega kamna, namenjeni za pročelje prenovljene Mohorjeve hiše v Celovcu. Predstavlja škofa Slomška, prosvetitelja slovenskega ljudstva, s knjižnim darom v rokah. K njemu stremi razgibana skupina mož, žena in mladine — prosvete in omike željno slovensko ljudstvo.

Deček, ki je radovedno listal po Mohorjevih knjigah in iz njih prejemal prve pobude za svoje umetniško poslanstvo, je ob večeru svojega življenja postal pričevalec kulturnega vzpona slovenskega naroda iz lastne volje in moči.

A. L.

Ob 80-letnici akademskega kiparja prof. Franceta Goršeta bo to nedeljo 23. oktobra v Svečah na Koroškem proslava zaslužnega umetnika, ki jo prireja tamkajšnje Slovensko prosvetno društvo »Kočna«. Ob 9.30 bo zahvalna maša v farni cerkvi, po maši pa ogled galerije pod umetnikovim vodstvom. Ob 14.30 bo kulturna prireditev pri Adamu v Svečah. Sodelujeta moški zbor »Mirko Filej« iz Gorice pod vodstvom Zdravka Klanjščka in sveški zbor »Kočna«, ki ga vodi prof. Anton Feinig. V okviru prireditve bo v govorih prikazano ustvarjalno delo umetnika.

Sv. Jakob v Trstu

V nedeljo 16. oktobra je prevzel skrb za dušnopastirstvo med slovenskimi verniki pri Sv. Jakobu v Trstu msgr. dr. Jože Prešeren. Istočasno bo še dalje skrbel za slovenske vernike v župniji Novega sv. Antona.

Ekumenski romarji na Cassinu, kjer je veliko pokopališče poljskih vojakov, ki so leta 1944 padli v borbi za montecassinski hrib. Ob tem je bil starodavni benediktinski samostan uničen. Sedaj stoji na njegovem mestu nov v istem slogu in istih razmerjih

tržaške novice

Ob poimenovanju osnovne šole pri Sv. Ani

Že pred dvema letoma smo se zbrali starši otrok, ki obiskujejo osnovno šolo pri Sv. Ani in prijatelji mladine iz okolice, da se pomenimo o poimenovanju naše šole. Pri glasovanju se je večina prisotnih izrekla za poimenovanje po Marici Gregorič-Stepančič. Bila je to učiteljica domačinka, ki je s svojim šolskim delom, pisano besedo in zgledom pomagala ohraniti slovenstvo tudi v tem delu tržaškega predmestja.

Letos poleti je prišel z ministrstva za javno šolstvo odgovor na našo prošnjo: poimenovanje je bilo odobreno. Zato se obračamo na domačine, bivše učence in prijatelje naše šole, da nam priskočijo na pomoč tudi materialno, da dostojno uresničimo slavnost poimenovanja. Zeleli bi, da bi bivši njeni učenci ali tisti, ki so jo osebno poznali, stopili v stik z odborom za poimenovanje in nam pomagali pri raziskovanju njenega delovanja.

Ob tej priložnosti spominjamo prebivalce novih naselij (Altura), da je dolžnost slehernega Slovenca vpisati otroke v slovensko šolo ter da ni nikake potrebe pošiljati jih v kako drugo bolj oddaljeno mestno šolo. Na naši šoli so namreč štiri učne moči in bi lahko bila še peta. Učenci imajo tudi na voljo šolski avtobus. Naj omenimo še šolske razstave zadnjih let, ki jih je obiskalo veliko občinstva in se seznanilo z dosežki naših otrok. Pa saj morda tudi vi poznate naše malčke, ki so letos maja s »Teto Špelo« in njeno čudežno vrečo navdušili občinstvo Kulturnega doma. Prispevke za poimenovanje lahko pošljete na T.K.B. tekoči račun 302021 ali na uredništvo lista.

Združenje staršev šole »M. Gregorič«

Revija »Most«

Zadnja številka je skoraj v celoti posvečena spominu tržaškega pisatelja Vladimirja Bartola. Z različnih kotov obravnava njegovo osebnost in delo Danilo Sedmak, Vladimir Vremec, Ivan Mrak, Lino Legiša, Matjaž Kmecl in Taras Kermavner. Gre za predavanja, ki so jih lani januarja imeli o tem pisatelju na posvetovanju v tržaškem Kulturnem domu v organizaciji iste revije.

Bartol je bil svoj čas eden najbolj branih in izvirnih pisateljev. Svoj vrh je dosegel v romanu »Alamut«, ki je izšel pred zadnjo vojno. V njem pisatelj opiše totalitarizem, vendar dogajanje prestavi na Bližnji vzhod. V romanu prikaže že tedaj ideologije, ki imajo namen ustvariti novega človeka, takega, ki brezmejno zaupa, noro veruje, se za vodja žrtvuje in je v trenutku smrti čudežno rešen.

Bartolov zadnji roman »Čudež na vasi« je še vedno v rokopisu. Njegov dnevnik isto. Le spomine »Mladost pri Sv. Ivanu« (odtam je bil doma) je pred leti objavljala tržaški slovenski dnevnik.

Med drugimi prispevki izstopa krepka poteza sežanske kritičarke Jolke Milič. Tokrat kritično pretrse sodbo Aleksija Pregarca o tržaški književnici Aureliji Gruber Benco, ki se je leta potegovala predvsem v svoji reviji »Umana« za večje spoznavanje slovenskih vprašanj med italijanskim občinstvom. Lani pa se je javno izrekla proti Osimu.

V Marijinem domu v ROJANU bo na misijonsko nedeljo 23. oktobra ob 17. uri

PRIKAZ OB DIAPOZITIVIH

letošnjega ekumenskega potovanja. Bogat srečolov za slov. misijonarje. Vabljeni!

Pastirček št. 1

Že je med nami prva številka »Pastirčka« v novem šolskem letu. Bila je z veseljem sprejeta, tako da je vsa pošla. Treba ga bo tiskati v več izvodih, kar dokazuje, da si je »Pastirček« osvojil velik krog prijateljev in naročnikov. Letos je stopil že v 32. leto svojega izhajanja. Izšlo bo 8 števk. Posamezna številka stane 350 lir, letna naročnina 2.800 lir. »Pastirčka« urejajo Ivo Bolčina, Mariza Perat, Ljubka Sorli, Zora Saksida ter katehet Cvetko Zbogar.

Letošnji »Pastirček« se predstavi v novi obleki. Naslovna risba je delo otrok. Nekaj novega je rubrika »Kar lepo po vrsti«, kjer je za vsak razred osnovne šole, od prvega do petega, nekaj razredu primerne. Mariza Perat nadaljuje z »Goriškimi sprehodi«. V devetem nadaljevanju opiše veliki tolminski kmečki upor iz leta 1713. S. Z. predstavi mladinskega pisatelja Franceta Bevka. Temu sestavku sledi njegova zgodba »Uhan«. Zanimiva se obeta nanizanka »Beli žarek«, ki se bo nadaljevala vse leto. Prav tako bo Sara pisala vse leto o živalih. To pot prikaže povezavo med vremenom in živalmi. V športni rubriki je govora o plavanju. Zelo zanimivo opiše Mariza Perat tiskarsko dejavnost.

Duhovno misel je pripravil prijatelj katehet. V polni jeseni smo, zato je tudi »Pastirček« poln jesenskega razpoloženja. V »Jesenskih slikah« se vrstijo pesmi Ljubke Sorli in Zore Sakside ter sestavek Anamarije Zlobec »V sadovnjaku«. Slavospev »Baški grapi« pa je v pesniški obliki napisal J. Hvala. Na predzadnji strani platnice najdemo pesem Ljubke Sorli »Jesene«, ki jo je uglasbil njen sin Andrej Bratuž, na zadnji strani pa so uganke »Za bistré glave in kratek čas«. Rešitve naj bi bile odposlane do 15. oktobra na »Pastirčkove« naslov, vendar se nam zdi ta rok prekratek. Treba bi ga bilo podaljšati vsaj do 20. v mesecu. - jk

Vsak imamo svoj balkon pred cipresami in hrasti, nihče na vidi nanj, in hvalimo Boga za to kratko gosposkost.

(Drugič naprej)

VINKO BELIČIČ

Po sonce v prsih

(4)

z ekumenskega potovanja po Italiji

29. avgusta

Noč mi ni prinesla pravega oddiha. Večerni liter vina, ki pride na vsako mizo, me je našel v družbi treh žensk, navdušenih za golo mineralno vodo, in pač ni smel ostati nepopit. Bom res moral sedati k mizi, kjer bo še vsaj en možki?

Maša s štirimi duhovniki v kriпти. »Kjer smo na Jugu videli vodo, smo videli življenje; tam, do koder ni prišla, se začelna puščava,« je rekel pridigar in pri tem mislil na čudodelno moč vere, molitve in dobrih del.

Kdor je hotel iz 85 m visokega zvonika videti ali fotografirati pompejske izkopanine/razvaline, je bil malce razočaran, ker so se skrivale v poletnem mrču.

Potenje se začne, že ko postaneš. V pul-

manu sem sezul čevlje in nogavice ter nataknil natikače. Kako sem se mogel tako pozno spametovati?

Rdeče njive paprike, Vezuv, Ercolano, kratek zastoj zavoljo prevrnjene in uničene rulotke. »Imamo novico iz Trsta: dežuje in mrzaj je,« naznani vodja, ko nam ob enajstih vošči dobro jutro.

Nekomu se zdi potrebno povedati kaj o sv. Januariju in zatem o sv. Skolastiki, sestri sv. Benedikta. In tako nanese beseda na Cassino, kamor se peljemo. Februarja 1944 so se Američani s težkimi bombniki spravili nad častljivo stari in sloviti benediktinski samostan, misleč, da so v njem Nemci. To pa je bila skrajno ponesrečena poteza, ker so se v ruševinah Nemci potem res zakopali.

Že vidimo hrib z mogočnim samostanom, ki so ga Američani po vojni pozidali na lastne stroške in docela obnovili. Skozi sadovnjake, čez reko Garigliano pojemo angelsko češčenje in se bližamo Cassinu ob vznožju. Oblački so zastrli premočno sonce — kako prijeten je hlad v gostinski dvorani!

Zato pa se ob dveh tembolj potimo v pulmanu, ki se v serpentinah vzpenja po strmih pobočju. Svet pod nami se širi v prostranstvo, bela opatija dobiva neznanke razsežnosti. Po pobočju onkraj samostana zagledamo ogromen križ, ki mu na vrhu kraljuje državni orel Poljske. Naša prva pot je k pokopališču, na katerem je našlo grob 1111 vojakov Andersove poljske armade, ki so padli zadnjih deset dni aprila in do srede maja 1944, ko so trgali Montecassino iz nemških rok. Mogočnost marmornja in cementa. Vsi križi so enaki, na vsakem je rožni venec in na pločči osebni podatki. Le 18 grobov ima na stebriču Davidovo vzečdo: v njih počivajo padli židovske vere.

Vsi smo prevzeti od zgodovine, ko vidimo ta spomenik vojaške hrabrosti in zvestobe. Pokopališče so uredili 1962 poljski emigranti. Zapijemo »K Tebi želim, moj Bog«. Jaz mislim na neko drugo vojsko, ki je tudi želela pripomoči svoji domovini do svobode, a je bila zapletena v spopad z drugačnim nasprotnikom in mu je morala podleči, ker so tako terjali računi Velikih. Razbiram poljski napis v ogromnem

polkrogu; spominja me na Termopile, tako je tragičen in vzvišen: MIMOIDOCI, POVEJ POLJSKI, DA SMO PADLI ZVESTI V NJENI SLUŽBI.

Začutili smo lastno majhnost v velikanskem samostanu, kjer živi zdaj 40 menihov, vse pomembnejše videli, vsemu se načudili. Sofer je medtem očistil in pregledal pulman, ura je štiri — torej naprej!

Nekje na desni bo Aquino, pride Frosinone, vozimo se po Ciociariji, na levi do 1000 m visoko Monti Lepidi, na desni Agnina, Fiuggi, daljnja nevihta nas sveži z vetrom, da potanje prejenja, Colli Albani, drvimo med vinogradi, proti Frascati med samo božjo trto, postane, nekdo opeva vino in Ovida (a malo pozna njegovo uso). V pulmanu smo nestrpni, ker se nekateri kar ne dajo odtrgati od rumenega frascatija, s kjantaricami »za domov« se zmagoslavno nakladajo — a nobena ne bo dočakala naše dežele...

Med vilami sredi dreves, kjer filmske zvezde uživajo prosti čas, ob 19^h dospemo v Grottaferrato, čudoviti kraj. Vrt, samota, milni večerni zrak, pod velikansko platneno streho belo pobarvane mize in stoli.

Standrež

V soboto 15. oktobra smo spremili na zadnji poti dobro mater Kristino Lestana. Bil je to za našo vas izreden pogreb, saj se ga je udeležilo kar 14 duhovnikov. Zbrali so se, da počastijo mater sobrata duhovnika Aleksandra Lestana, dekana v Črničah.

Tiho je bilo življenje pokojnice, skrito v krogu družine in na videz kar lahko in gladko. A kdor jo je od bliže poznal, ve, koliko je morala pretrpeti z različnimi nadlogami in boleznimi na dolgi življenjski poti in zlasti v zadnjih letih. Pred dobrim letom je umrl njen mož Alojz, s katerim je dočakala zlato poroko. Od tedaj je vedno tožila: »Kmalu pojdem obiskat očeta.«

Spet in za zmeraj se je z njim srečala na drugem svetu, a tu so žalostni njeni otroci, ki bi jo še radi imeli v svoji sredi. Njim, zlasti g. Aleksandru, naj gre naše iskreno sožalje, pokojni pa naj Bog nakloni večno srečo.

Števerjan

V četrtek 13. oktobra se je sestal na redni seji odbor sekcije Slovenske skupnosti za Števerjan. Sejo je vodil tajnik Marjan Terpin, prisotni so bili poleg drugih še predsednik sekcije Hadrijan Corsi in župan Stanislav Klanjšček, ki je poročal o vseh najvažnejših problemih, s katerimi se v tem času bavi občinska uprava, kateri načeluje.

Posebno se je ustavil ob problemih kopanja glin na Jazbinah, občinskega vodovoda in nekaterih drugih. Kar se vodovoda tiče, je dejal, da je občinska uprava storila vse možno pri CAFO in na deželi, da bi se stanje kmalu normaliziralo. V pravico so posegli še Boris Hladnik, Jožef Prinčič, Armando Skok, Ciril Terpin, Aleš Pintar, Mirko Humar, Jožef Simičič in Simon Komjanc.

Nadalje se je razpravljalo o občinskih uslužbencih, ker je nujno, da občinske usluge nemoteno delujejo. Ob koncu so se pogovorili še o splošni politiki Slovenske skupnosti, tako v provincialnem kot deželnem merilu, zlasti v luči bližnjega obiska predstavnikov SZDL iz Nove Gorice. So glasno so nadalje obsodili ekstremistično zadržanje organizatorjev nedavne proslave v Bazovici, kjer so onemogočili nastop predstavniku SSK.

V petek 28. oktobra ob 20.30 bo nastopil v goriškem avditoriju Mladinski pevski zbor iz Maribora, ki ga vodi prof. Branko Rajšter. Zbor je sestavljen iz pevcev mariborskih osnovnih šol. Izvajal bo

KONCERT

domačih in tujih avtorjev, skupaj 19 pesmi. Pri klavirju bo zbor spremljala magistra Nevenka Hohnjec.

Odposlanstvo občine Škofja Loka v Sovodnjah

V soboto 15. oktobra je bila v gosteh v Sovodnjah delegacija občinske uprave v Škofji Loki. Delegacija je najprej položila venec pred spomenik padlim za svobodo, nakar je bil sprejem v prostorih sovođenjske občine. Tu je župan Jožef Češut orisal zgodovino sovođenjske občine, svetovalec Slovenske skupnosti Remo Devetak pa je razložil ustroj te naše edine stranke v Italiji.

Dejal je, da SSK brani narodne in socialne koristi tistih Slovencev v Italiji, ki ne čujejo stopiti v vsedrjavne politične stranke in se zavedajo pomena samostojnega nastopanja. SSK je danes stranka, ki ima tako deželno kot pokrajinsko organizacijsko ureditev. Nastopa vedno na vseh volitvah, na deželnih, pokrajinskih in občinskih. Sedaj ima svoje izvoljene predstavnike v deželnem svetu, v tržaškem pokrajinskem svetu ter v občinskih na Tržaškem in Goriškem. Letos je SSK predložila v parlamentu v Rimu ter v deželnem svetu zakonski osnutek za globalno zaščito slovenske manjšine v Italiji. SSK se odločno bori proti vsakemu, posebno pa še umetnemu razlaščenju slovenske zemlje, saj to pomeni okrnitev celotne manjšine. Bojuje se za priznanje pravic slovenskega jezika v javnosti, v izvoljenih svetih, za dvojezične napise. Vzdržuje stike z drugimi narodnimi manjšinami. Zlasti ima stike s koroškimi Slovenci ter na vse načine podpira njih pravično borbo, ki je enaka naši. Tudi se naša narodna manjšina ne more in ne sme odtrgati od matičnega telesa. Zato SSK goji stike s predstavniki matične domovine. Tako je lansko zimo deželna SSK bila na obisku v Ljubljani pri republiški

konferenci SZDL, kasneje pa še goriško tajništvo SSK pri SZDL v Novi Gorici. V duhu tega prijateljskega zblizanja in spoznavanja naj bi potekel tudi obisk predstavnikov Škofje Loke v Sovodnjah.

Po obeh pozdravilih se je za topli sprejem zahvalil predsednik škofjeloške občine Tone Polajnar. Gorenjski gostje so si nato ogledali sovođenjsko osnovno šolo, potem pa odšli v Gonars, kjer so položili dva venca v spomin tam umrlih deportirancem. Popoldne se je srečanje med zastopniki obeh občin nadaljevalo, zvečer pa so goste sprejeli v Kulturnem domu sovođenjski prosvetni delavci.

V nedeljo 30. oktobra ob 16. uri bo v Katoliškem domu v Gorici

MISIJSKA PRIREDITEV

Na sporedu je mladinska igra »Mačeha in pastorka« in na dobitkih bogat srečolov.

Sv. Subida - Krmin

V soboto 15. oktobra sta sklenila življenjsko zvezo v prijazni cerkvi pri Sv. Subidi Joško Sirk s Plešivega in Loredana Antonič iz Stivana. Poročne obrede je izvršil krajevni dušni pastir g. Mirko Rijavec.

Joško Sirk vodi znano slovensko gostilno »Pri lovcu«, obenem pa se živahno udejstvuje tudi v javnem življenju. Tako je zelo delaven v kulturnem društvu »Briška mladina« Plešivo-Krmin, kateremu je duša in gibal. Zelo je zavzet tudi za politično osveščanje Slovencev na krminskem področju ter vneto podpira Slovensko skupnost, v kateri edini vidi jez zoper raznarodovanje. Loredana Antonič pa zelo uspešno študira na tržaški univerzi. Izhaja po materi iz znane Sobanove gostilne v Jamljah, kjer je vedno rada pomagala in bila priljudna z vsemi. Brez dvoma pomeni za gostilno pri Sirku njen vstop v družino veliko obogatitev in jamstvo za nadaljnji razvoj.

Poročno slavlje je pritegnilo veliko povabljenih in gostov z vseh strani. Poročnica je počastil tudi sovođenjski nonet, ki jima je zapel nekaj pesmi, ansambel Lojzeta Hledeta iz Števerjana pa je skrbel za veselo razpoloženje.

Mladoporočencema, ki sta odšla na potovanje v Španijo, želimo, da bi v okviru svojega doma živela srečno, njuna hiša pa naj tudi v bodoče ostane kraj, kjer bo slovenstvo imelo vso oporo, naša izročila pa prišla do polne veljave.

Bilo srečno!

Novoporočencema Loredani Antonič in Jožkotu Sirk želi na novi poti vso srečo Slovenska skupnost - Gorica.

Tretje športno srečanje skavtov in skavtinj

»Sejm bil je živ...«, bi rekli z A. Aškercem, preteklo nedeljo 16. oktobra okrog Katoliškega doma v Gorici. Živčav je trajal ves dan do noči, ko se je mladina umaknila z igrišč v dvorano, da sledi »ču-dežem« iluzionista Romana.

Goriška skavtska organizacija je namreč preteklo nedeljo pripravila športno srečanje svojih članov in članic. Prišli so iz vseh vasi, kjer deluje ta organizacija. Svoj dan so začeli z mašo, saj je nedelja Gospodan dan. Maša je bila v mali dvorani Katoliškega doma, nakar so sledile športne igre. Skavti ne gojijo športa zaradi športa, temveč je ta dejavnost dopolnilo k njihovega vzgojnemu programu. Zato tudi pri njih športnem srečanju ne gre za visoke atletske dosežke, ampak za šport kot igro. Tudi nedeljsko srečanje je bilo predvsem igra, ki pa je razvnela številne nastopajoče. Preskusili so se v nogometu, odbojki, ženski in moški, dekleta se v igri med dvema ognjema. Zaključili so s »cikloklodom«, katerega so se udeležili po trije zastopniki vsake čete.

Nedelja je bila sončna, topla. Razpoloženje je ves čas odgovarjalo vremenu. K temu je pripomogla tudi okusna »paštašuta« opoldne in malica ob koncu iger.

Sledilo je nagrajevanje zmagovitih skupin. Sreča je to pot bila precej uvidena in je vsaki četi poklonila kako zmago in s tem tudi odlikovanje. Zavojo tega so bili na koncu vsi še bolj zadovoljni. To zadovoljstvo jim je povečal iluzionist Roman, ki je na odru v poldrugo uro trajajočem programu prikazal svoje umetniške, ki mejijo res na skoro nemogoče podvige. Mladi so pri njegovih izvajanjih navdušeno sodelovali. Škoda, da jim ni dal še več priložnosti. Prišli so tudi številni starši in drugo občinstvo, tako da je bila dvorana polno zasedena.

DR. RUDOLF HANZELIČ:

Družinska vzgoja

V Buenos Airesu v Argentini so tri večje slovenske knjižne založbe: Slovenska kulturna akcija, Svobodna Slovenija in Baragova založba, poleg teh pa delujejo občasno še druge. Eno izmed teh je Slovensko dušno pastirstvo v Argentini, ki ima svoj sedež v Slovenski hiši v ulici Ramón Falcón v Buenos Airesu.

Pred kratkim je prišla v Trst knjiga dr. Rudolfa Hanželiča z naslovom DRUŽINSKA VZGOJA. Založilo jo je Slovensko dušno pastirstvo in obsega 260 strani.

Dr. Rudolf Hanželič je doma iz Ormoža, kjer se je rodil 1905, postal duhovnik 1929, doktor bogoslovja, odšel 1945 v Argentino, bil profesor vsaj na dveh, štiri leta na šestih šolah in še dušni pastir, zdaj živi v Lujánu, kjer je največja Marijina božja pot v Argentini.

Med vojno je napisal *Moralke in Družinsko vzgojo*, po vojni pa *Naše življenje* in celo vrsto člankov o vzgoji v družini za revijo Duhovno življenje. Sedanja knjiga *Družinska vzgoja* je le prvi del, v drugem bo obširnejše govoril o telesnem in duševnem razvoju v poedinih dobah mladosti, da bodo starši laže razumeli otroka in ga temu primerno vzgajali.

Knjiga *Družinska vzgoja* je po pisateljevem zatrdilu v Uvodu napisana preprosto, saj pravi: »Namenoma se izogibam nepotrebnim polemikam o tem ali onem vprašanju, da knjiga ne bo preobširna in da bodo mogli o njeni vsebini razmišljati tudi manj izšolani starši.« Knjiga je razdeljena v deset zaokroženih poglavij, ki že z naslovi in podnaslovi nakazujejo vsebino. Najprej govori avtor splošno o vzgoji, navaja znane sodobne vzgojitelje in sklepa, da je treba otroka vzgajati za *svobodo*: »Doseči je treba, da otroci in mladostniki razumejo, v čem je svoboda: ne v tem, da kdo dela, kar se mu zljubi, ampak da spolnjuje svoje dolžnosti; veselo spolnjevati dolžnosti, čutiti odgovornost do bližnjega in do domovine, imeti dobro razvit čut služiti drugim, to je svoboda.«

V naslednjih poglavjih govori o gojenju, vzgojitelju, vzgoji v družini in o tem, kakšen duh naj vlada v družini. Vzgoja mora biti celotna, prilagojena otroku, vzgojitelj mora otroka ljubiti in spoštovati, ga razumevati, biti dosleden in odločen, mu kazati vrednote, mu zaupati in ga navajati na samovzgojo ter ga usmerjati v nadnaravnost. Najlaže vzgajajo starši, in sicer oče in mati, morata pa biti pripravljena. V družini morajo vladati mir, ljubezen, spoštovanje — krščanska veselost.

V poglavju Nagrada in kazen pri vzgoji zagovarja pohvalo in kazen, o telesni kazni pa pravi, da mora biti »zares le izjemno vzgojno sredstvo v izjemnih primerih«. In nadaljuje: »Učinkovitosti in resnobnosti, katere danes zelo pogrešamo na splošno pri vzgoji, ne bomo dosegli s kaznimi, ampak zlasti s tem, da bomo otroka notranje usposobili za vse lepo, dobro, resnično. To pa je v najvišji meri odvisno od vzgoje otrokove volje. Brez močne, vztrajne volje otrok nikdar ne bo zares dober, nikdar ne bo zvest svojim dolžnostim.«

Ker je toliko odvisno od otrokove volje, je celo poglavje posvetil vzgoji volje. Pisatelj pravi: »Volja se oklepa tega, kar razum spozna kot koristno in pametno, lepo in častno, dobro in potrebno, to je, kar spozna kot važno vrednoto za življenje.« Zato je treba otroku odkrivati vrednote, ki segajo od Boga do igrač in priprave na življenje. Vaditi ga je treba k samopremagovanju in ga navajati, da se bo znal posluževati naravnih in nadnaravnih sredstev.

V naslednjem poglavju govori o izvedenjskih vplivih, kot so drugi člani družine, šola, javno mnenje, tisk, kino, televizija, tovarišija in prijateljstvo. V devetem poglavju razpravlja o problemu svobode in avtoritete pri vzgoji. Svoboda je »sposobnost, da se človek more za svoja dejanja, besede, za svoja ravnanja odločiti sam«. Vendar pa je osnovno pravilo v sožitju z drugimi naslednje: »Tvoja svoboda preneha tam, kjer se začne pravica do svobode za sočloveka.« Zato je dolžnost staršev, da vzgojijo otroka tako, da bo notranje svoboden, ker »notranje svobodni ljudje so umirjeni, globoko veseli, aktivni, sposobni za velika dela«. Svoboda in avtoriteta se dopolnjujeta: »Resnična svoboda vlada le tam, kjer človek priznava in spoštuje potrebno avtoriteto.« Tudi avtoriteta je omejena, po pisateljevem mnenju pa so vzroki, zakaj se mladina upira avtoriteti, naslednji: »breznačelnost, amoralna, celo nemoralna sodobna družba, demoralizacija mladine, razkrajajoča se šola in napake, ki se delajo pri vzgoji mladine v družinah«. Avtoriteta staršev

mora biti »predvsem avtoriteta zgleda, premišljena, odločna, dosledna, nepopustljiva, a vselej dobrohotna in prilagojena otroku, njegovi starosti, razvoju, celo njegovim hipnim razpoloženjem«.

V zadnjem poglavju govori Hanželič o usodni nevarnosti mamil in drog in o tem, kako pomagati mladini zoper mamila.

Hanželičeva knjiga *Družinska vzgoja* je napisana moderno, s pogledi največjih svetovnih vzgojiteljev, katerih dela navaja na koncu v bogati bibliografiji. Brez dvoma bo koristila vsem, ki jo bodo prebrali, saj je današnja vzgoja »izredno težko poslanstvo«, mladina pa je danes »manj vesela, manj srečna, manj zadovoljna, da je premnogo mladih ljudi nesrečnih, brez veselja do življenja, celo brez smisla za kako plemenito poslanstvo«.

M. Jevnikar

■ Blizu Laurie na avtocesti Salerno-Reggio Calabria je strmoglavil v 30 m globok prepad avtomobil družinskega tipa z nemško evidenčno tablico, ki pa ga je vozil 37-letni italijanski državlján Giuseppe Casamento. V vozilu je bilo 11 oseb. Deset jih je bilo na mestu mrtvih; šest otrok je bilo voznikovih, sedmi pa je umrl v neapeljski bolnišnici.

DAROVİ

Za Alojzijevišče: A. K. v spomin pok. Ivana Vetrli 10.000; Ljubka Sorli v spomin pok. dr. Karla Rutarja 10.000 lir.

Ob prvi obletnici smrti očeta Valentina Bensa daruje hči Marica za Katoliški dom in za Alojzijevišče po 10.000 lir.

Franciška Pezzani daruje za cerkev sv. Ivana in sklad Katoliškega glasa po 5.000.

Družina Sirk daruje ob poroki Jožkota in Loredane za Alojzijevišče in za Zavod sv. Družine po 20.000 lir.

Za cerkev na Subidi je bilo nabranega ob poroki Loredane Antonič in Jožkota Sirk 62.000 lir in 20.000 din.

Za Skupnost-Družina Opčine: Vida Renčelj, Bazovica 258, 5.000; prvoobhajanci z Repentabra po g. Tonetu Bedenčiču 292.000; starši prvoobhajancev iz Bazovice 13.000; Dora Živc in Marija Ražem 5.000; prvoobhajanci iz Boršta 13.500; četrti avtobus na romanju v Francijo (g. Tone Bedenčič) 78.500; prvi avtobus (g. Franc Vončina) 40.000; birmanci iz župnije Repentabor so zbrali skupaj z vaščani 180.000 lir.

Za cerkev v Bazovici (novi oltar in ogrevanje): ob krstu Pavle Marc 10.000, ob krstu Jasmine Ječič 29.000, v spomin Alberte Petračeve Jožefa Mahnič 3.000, Anica Križmančič Stefanova 6.000, v spomin na mater Bogdan Bernetič 3.000, v spomin Angela Zagar in Gabrijele Kralj Pierina Žagar 5.000, Marjan Babuder 10.000, ob krstu Roberta Čufar 10.000, N. N. 1.000, Ančka Racman 5.000, Ribarič 1.000, ob krsu Markota Metlika 25.000, ob krstu Katarine Corsucci 13.000, Marija Stefanova 5.000, ob poroki Valter Purger in Magde Gabrielli iz Gropade 26.000, Sonja Mahnič-Sajn 10.000, Vida Bernetič 5.000, ob krstu Fabija Kočevar 66.000, Zorka Ražem Pakeljčeva 5.000, Vinco Križmančič Tičeto v na obisku rojstne vasi 18.000, Marija Ražem 10.000, ob krstu Helene Palčič iz Padrič 38.000 lir.

Za cerkev v Gropadi: ob zlati poroki Franceta in Franke Pečar Zora Križmančič, Kristina Križmančič, Kristina Kale in Avgusta Kale iz Gropade 10.000 lir.

Za cerkev na Pesku: ob poroki Nada Grahonja-Elio Sabadin 32.000; družina Fidel 10.000; Jožefa Mahlič 5.000 lir.

Za Slomskov dom v Bazovici: verska skupina Pija X. iz Trsta 15.000, prvoobhajanka Nevenka Racman 5.000, Rennieva ob opasilu 20.000, Smecchia Titty 3.000, Ficicchia iz Trsta 3.000, Marija Ražem 10.000, dr. Marušič 8.000, Marta Mužina v spomin na mater Angelo 3.000 lir.

Za telesno oviranje na Opčinah: Franciška in Irena Pezzani vsaka po 50.000 lir.

Za kapelo p. Leopolda v Domju: Meri in Mira Bole ob 40-letnici smrti dragega očeta 50.000; družina iz Trsta v čast bl. p. Leopoldu za zdravje 1.000.000; Evelina Pahor, Trst, 50.000; Ivana Bole, Trst, 10.000; msgr. Jože Jamnik 250.000; Zora Hrovatin, Opčine, 5.000; V. S., Barkovlje, 1.000; N. N., Trst, 25.000; N. N., Rojan, 50.000; N. N., Sv. Ivan, 10.000; N. N., Ricmanje, 10.000; družina iz Kermenke 10.000 lir.

Za cerkev na Sv. Gori: N. N. 50.000 lir.

Za lačne po svetu: N. N., Rupa, 5.000 lir.

Za misljone: N. N. v hvalečnem spomin na pok. dr. Karla Rutarja 10.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Casnikarski programi ob nedeljah: Poročila ob 8., 12., 19; kratka poročila ob 11., 14; novice iz Furlanije-Juljske krajine ob 11., 14., 19.15. Ob 8.30 kmetijska oddaja, ob 9. sv. maša.

Casnikarski programi od ponedeljka do sobote: Poročila ob 7., 10., 13., 15.30, 19. Kratka poročila ob 9., 11.30, 17., 18. Novice iz Furlanije-Juljske krajine ob 8., 14., 19.15.

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Vedri zvoki. 10.30 Orkester. 11.05 Mladinski oder: »Teci, teci kuža moj«. 11.35 Nabožna glasba. 13.00 Ljudje pred mikrofonom. 13.20 Poslušajmo spet. 15.00 Nedeljsko popoldne.

Ponedeljek: 8.05 Tjajdan. 9.30 Kako so jele naše nuonote. 10.05 Koncert. 13.15 Naši zbori. 14.10 Mladina. 14.20 Kulturna beležnica. 16.30 Glasba za najmlajše. 17.05 Tržaški operetni festival. 18.10 Čas in družba. 18.25 Klasični album.

Torek: 8.05 Tjajdan. 9.30 Nekoč je bilo. 10.05 Koncert. 10.35 Primorske žene v Egiptu. 13.15 Zborovska glasba. 14.10 Mladina. 14.20 Kulturna beležnica. 15.35 Top lestvica. 16.30 Čudoviti otroški svet. 16.05 Tržaški operetni festival. 18.10 Problemi slovenskega jezika. 18.25 Klasični album.

Sreda: 8.05 Tjajdan. 9.30 Zapiski. 10.05 Koncert. 10.35 Ljudje in dogodki. 12.45 Pristopanje k deželnim oddajam. 13.15 Slovenska ljudska glasba. 14.10 Mladina. 14.20 Kličite Trst 31065. 16.30 Otroci pojo. 17.05 deželni solisti. 18.10 »Na školjhi«, dramatizirana novela.

Četrtek: 8.05 Tjajdan. 9.30 Kramljanje. 10.05 Koncert. 10.35 Družina v sodobni družbi. 13.15 Pevsko tekmovanje »Seghiz-zie«. 14.10 Mladina. 14.20 Kulturna beležnica. 16.30 Odprimo knjigo pravljic. 17.05 Klavirska glasba v čitalnicah.

Petek: 8.05 Tjajdan. 9.30 Z modo po svetu. 10.05 Koncert. 10.35 Rojstna hiša naših velmož. 13.15 Fantje izpod Grmade in zbor iz Boršta. 14.10 Martin Jevnikar odgovarja. 14.30 Kulturna beležnica. 15.35 Nje v posvetilo. 16.00 Gremo v kino. 16.30 Otroški vrtljak. 17.05 Deželni skladatelji. 18.10 Kulturni dogodki v deželi.

Sobota: 8.05 Tjajdan. 9.30 Nekoč je bilo. 10.05 Koncert. 13.15 Slovenske ljudske pesmi. 13.35 Izbor iz operet. 14.10 Mladina. 14.20 Običaji. 15.00 Tekmujte s Petrom. 16.30 Svet okoli nas. 17.05 Mi in glasba. 18.10 »Smrt Pavla Rostosa«, radijska drama. 18.45 Vera in naš čas.

Zahvala

Družina Sirk s Plešivega se toplo zahvaljuje kulturnemu društvu Plešivo-Krmin, gostilniškemu osebju, ansamblu Lojzeta Hledeta, nonetu iz Sovodnje in vsem, ki so se prizadevali in sodelovali, da je poročno slavlje Jožka Sirk in Loredane Antonič tako lepo poteklo.

OBVESTILA

Društvo slov. izobražencev v Trstu priredi v ponedeljek 24. oktobra okroglo mizo s predstavitvijo nove knjige pisatelja Alojza Rebule »Snežgovi Edenas«. Predstavitve bo v društvenih prostorih v ulici Donizetti 3 ob 20.15.

V Kulturnem domu v Trstu bo SSG uprizorilo igr »Veronika Deseniška« v soboto 22. okt. ob 20.30, abonma red F; v nedeljo 23. okt. ob 16. uri, abonma red G in v sredo 26. okt. ob 20.30, abonma red D.

Slovenska prosvetna zveza priredi v sredo 26. t.m. ob 20. uri na sedežu SPZ v Trstu, ul. sv. Franciška 20/II okroglo mizo na temo »Sedanji položaj in perspektive zborovskega petja pri nas« in predstavitev pesmarice SPZ za mešane, moške in ženske zборе.

INAIL (Državni zavod proti nesrečam na delu) je razpisal natečaj za šolsko leto 1977-78 za 300 štipendijskih podpor po 100.000, 700 podpor po 150.000 in 150 podpor po 300.000 lir v korist ponesrečenec in njihovim otrokom-študentom srednjih in višjih šol ter akademikom. Vsa morebitna pojasnila lahko zainteresirani dobijo na sedežu INAIL, kamor se tudi naslovijo prošnje z vsemi potrebnimi izkazili in sicer srednje in višješolci do 31. januarja 1978, akademiki pa do 31. maja 1978.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 100 lir, osmrtnice 150 lir, k temu dodati 14 % davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo